Az ingyenzacskókorszak alkonya – Szatyoradó

Világszerte egyre nagyobb veszélyt jelentenek a környezetre az áruházakban osztogatott, otthon rendszerint egyenesen a szemétbe kerülő műanyag szatyrok, ezért több helyütt a megadóztatásukkal próbálnak gátat vetni használatuknak.

Újfajta, szokatlan adó bevezetését tervezik Nagy-Britanniában. A kormány azt fontolgatja, hogy darabonként 9 penny (35 forint) adóval sújtja a szupermarketekből és az áruházakból ma még korlátozás nélkül, ingyen elvihető műanyag szatyrok osztogatását. Az áruházi tasakilleték bevezetése hetente átlagosan 60 pennyvel növelné meg egy-egy család bevásárlási számláját – feltéve, hogy a britek továbbra is saját cekkerek nélkül kerekednek fel bevásárolni.
Az új adónem legfőbb célja azonban éppen az, hogy rábírja az elkényeztetett fogyasztókat, vigyenek hazulról bevásárlószatyrot az áruházi portyázásokhoz, s így visszaszorítsa a nehezen újrahasznosítható és a környezetre kifejezetten káros nejlonzsákok nyakló nélküli használatát. Egyes adatok szerint évente mintegy 10 milliárd darab ingyenzacskót kapnak fel a britek a vásárolt élelmiszerpakk hazaszállításához; ha a nejlontasakokért fizetni kellene, akkor a szupermarketek évente legalább egymilliárd fontot tudnának megtakarítani.

Otthon aztán a szatyrok többsége a szemétvödörben végzi, jóllehet többször is fel lehetne használni. Ennél azonban jóval nagyobb gond a zacskók megsemmisítése, mivel hosszú évtizedekig tart, amíg a műanyag lebomlik. A brit áruházláncok eddig is megpróbálták a nagyobb, erősebb és főként sokszor használható bevásárlószatyrok használatát ösztönözni, ám a fogyasztók nem igazán voltak vevők erre az ötletre. A nagyobb brit szupermarket-társaságok alig 20 pennyért árusítanak ilyen "életre szóló" masszív bevásárlószatyrokat, de ezek, amíg ott van az ingyenváltozat, nem nagyon kelendőek. Michael Meacher brit környezetvédelmi miniszter különösen a szívén viseli a szatyoradó bevezetésének ügyét, ám az újfajta sáp törvényesítése akár két évig is elhúzódhat. A londoni Sunday Telegraph hetilap úgy tudja, a tervezett adót a szupermarketek kötelesek lennének továbbhárítani a fogyasztókra. Meacher miniszter nem rejti véka alá, hogy az írek példája lebeg a szeme előtt: a szomszédos országban ez év március 4-én 14 eurócentes adót vetettek ki az ingyenes bevásárlótasakokra. Az ottani környezetvédelmi miniszter, Noel Dempsey reményei szerint így nem csak az áruházi műanyagszatyrok használata fog erőteljesen csökkenni, hanem arra is számít, hogy évente 180 millió eurót szednek majd be, amit aztán a környezet védelmére fordíthatnak. A nagy élelmiszerkereskedő cégek lelkesen üdvözölték az ír

kormány lépését. A brit Tesco ír érdekeltsége, amely ott is a vezető szupermarketláncok egyike, az első hetek tapasztalatai alapján kiszámolta, hogy az ingyenszatyrok eddig évi 220 millió darabos mennyisége a felére csökkenhet. Egy másik vezető áruházlánc, a Superquinn vásárlói olyan gyorsan alkalmazkodtak az új rendszerhez, hogy ezekben az üzletekben már alig fogy a helyben adott tasak.

Nemcsak az angolszászok üzentek hadat a szatyorosztogatásnak. Tajvanon már tavaly óta törvény tiltja, hogy a kormányszervezetek, az iskolák vagy a hadsereg műanyag zsákokban osszanak segélyeket, adományokat, s a plasztikpakk tilalmát az áruházakra, a gyorséttermekre és az élelmiszer-árusítókra is ki akarják terjeszteni. Szingapúr is kampányt indított a nejlonáradat ellen. Bangladesben pedig rendeletileg tiltották be a polietiléntasakok használatát, mert az 1988. évi pusztító árvíz egyik fő okának az elhajigált műanyag tasakokat tartják, amelyek eldugaszolták a csatornahálózatot. A plasztik helyett a hagyományos, környezetbarát jutazsákok újbóli elterjesztését szorgalmazzák, már csak azért is, hogy ilyenformán is segítsék a betegeskedő hazai jutafeldolgozókat.
Az indiai Bombay példája arra is magyarázatot ad, miért ilyen nagy szálka sok ország szemében a műanyag alapú cókmóktartó. E hatalmas nagyváros önkormányzata még tavaly tavasszal hozott drákói rendeleteket a műanyag zsákok használatának visszaszorítására: megtiltotta gyártásukat és árusításukat.

A rendelet betartására külön köztisztasági kommandókat hoztak létre, amelyek figyelik a törvénytelen műanyagfeldolgozó-üzemeket vagy tasakárusítókat, s ha valamelyiküket lefülelik – tűnik ki a brit BBC híradásából -, akkor a súlyos pénzbüntetés mellett a vállalkozás működését is felfüggeszthetik. A kérlelhetetlen szigornak ugyanaz a magyarázata, mint Bangladesben: Bombay a szó szoros értelemben fuldoklik az elhajigált műanyag zsákoktól. A plasztikszatyrok eltömik a városi szennyvízelvezetőket, emiatt Bombay egyes városnegyedei a monszunesők idején gyakran víz alá kerülnek. Az indiai környezetvédők az állatokat is féltik a tasakveszélytől: a tehenek például élelem után kutatva gyakran lenyelik a polietilén zacskókat, és megfulladnak. Hasonló végzet leselkedik a teknősbékákra is, amelyek összetévesztik a vízben lebegő nejlonzsákokat a medúzákkal.

Pedig 45 évvel ezelőtt, amikor az USA-ban megjelentek az első, műanyagból készült áruházi zacskók, mindenki nagyon lelkes volt. Miután a papírnál higiénikusabbnak vélt plasztikszatyrok gyártási költsége az évek során a töredékére csökkent, a hetvenes évek elején

főként az élelmiszer-kereskedelemben általánossá vált e csomagolóanyag használata a nyugati világban. A kilencvenes évek elején azonban a “környezettudatos” érdekeltek már kezdték érzékelni a műanyag tasakok összegyűjtésének a fontosságát is. Az Egyesült Államokban például már 1992-ben a szupermarketek közel fele gondoskodott arról, hogy e cekkerek összegyűjthetők és újrafeldolgozhatók legyenek.

Napjainkban, ahogy a gazdag országokban mindinkább megtelnek a hulladéklerakó telepek, úgy nő az igény az elhasznált anyagok újrafeldolgozására. Európa nyugati felén Nagy-Britanniában, Franciaországban, Olaszországban és Írországban öntik ki a szemétlerakó telepeken a legtöbb kommunális hulladékot. Németország, Hollandia, Ausztria, a tengeren túl pedig Kanada, illetve az Egyesült Államok egyes részei jóval nagyobb arányban reciklálják vagy komposztálják a háztartási hulladékot. Az sem véletlen, hogy elsősorban a szemétfeldolgozásban jeleskedő országok lakosságát sikerült rávenni a hulladékok szelektív gyűjtésére. Így sok helyen már évtizedek óta a háztartásokban is természetes, hogy külön tárolják a feleslegessé vált üveg-, fém-, papír-, élelmiszer-, valamint műanyaghulladékot.

Ami kifejezetten az élelmiszer-bevásárló alkalmatosságok kérdését illeti, ezek használatát nemegyszer a fogyasztási szokások és feltételek is befolyásolják. Ezt jelzi az is, hogy az Egyesült Államok élelmiszerboltjaiban a mai napig népszerű nagy barna papírzacskó Európában már csak azért sem válhatott igazán elterjedtté – mutatnak rá a szakértők -, mert az “autóhoz nőtt” amerikaiakkal szemben az itteni vásárlók sokszor tömegközlekedési eszközökön bumlizva vagy hosszabb kutyagolással viszik haza a megvásárolt élelmiszereket. A legújabb hírek szerint a Tesco már kikísérletezett egy olyan új, keményítő alapú, műanyag csomagolóanyagot, amely komposztálva biológiailag gyorsan lebomlik, ám a nejlonszatyrok erősségével vetekedő papírzsák feltalálása még várat magára.

https://greenfo.hu/hir/az-font-color0000ffingyenzacskokorszak-alkonya-szatyoradofont_1022817319/